

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Marie Andresková

**Funkce jazykové semiózy v textech písní
skupiny Prago Union**

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Marie Andresková**

Vedoucí práce: **PhDr. Otakar Šoltys, CSc.**

Datum obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

Andresková, Marie. *Funkce jazykové semiózy v textech písni skupiny Prago Union*. Praha, 2015. 39 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Otakar Šoltys, CSc.

Anotace (abstrakt)

Práce „Funkce jazykové semiózy v textech písní skupiny Prago Union“ si klade za cíl zachytit a charakterizovat výjimečnost a jedinečnost výrazových prostředků v tvorbě textaře hip hopové hudební skupiny Prago Union – Adama Svatoše. Představuje také skupinu jako takovou, shrnuje její stopu na české hudební scéně a tvorbu jako celek.

Prostřednictvím sémiotické analýzy zkoumá užití významové prvky v textech písní a popisuje tak jejich obsah, vyznění a charakteristické jazykové prostředky. Zaměřuje se především na znak, hlavní nástroj a jednotku semiózy, a jeho interpretaci v rámci populární kultury, do které se hip hop nepochybně řadí. Soustředí se také na interpretaci užitých sémantických jevů, zdůvodňuje jejich význam a výskyt v textech.

Pokouší se zachytit originalitu vyjadřování a přínos autorovy tvorby. Na závěr ji porovnává s tematicky podobnými díly – díly beatnické generace.

Abstract

This bachelor thesis “The function of the language semiosis in Prago Union’s music lyrics” aims to capture and describe the uniqueness of linguistic expressions in the song lyrics of Adam Svatoš, the songwriter of the hip-hop music band Prago Union. It also presents the band as a whole and summarizes its contribution to the Czech music scene.

Through a semiotic analysis the thesis examines significant elements of the song lyrics and describes their content, message and characteristic expressions. Primarily, it focuses on characteristic signs and symbols as the main unit and tool of the semiosis, and interpretation of the signs in the context of popular culture, where the hip hop music belongs.

Furthermore, it concentrates on the description of used semantic phenomena, the explanation of their occurrence in the author’s work and its appearance in the lyrics. The thesis attempts to capture the originality of expression and the contribution of the artist's work. In conclusion, the author’s work is compared to the Beat Generation poetry.

Klíčová slova

Prago Union, Adam Svatoš, text, znak, sémiotika, beatníci.

Keywords

Prago Union, Adam Svatoš, lyrics, sign, semiosis, Beat generation.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Vlastní text bez anotací a příloh má 54 533 znaků s mezerami, tj. 31 normostran.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Marie Andresková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Otakaru Šoltysovi, CSc. za cenné rady při vedení práce a především za vstřícný přístup.

Dále také svým přátelům a rodině za jejich podporu.

Obsah

ÚVOD.....	1
1. TEORETICKÁ ČÁST	2
1.1 METODOLOGICKÝ POSTUP PRÁCE.....	4
2. PRAKTICKÁ ČÁST	6
2.1 ADAM SVATOŠ A PRAGO UNION	6
2.2 ALBUM DEZORIENT EXPRESS	8
2.2.1 <i>Píseň Dezorient Express</i>	9
2.2.2 <i>Píseň Katastrofy</i>	12
2.2.3 <i>Píseň Myšlenkovéj pochod</i>	13
2.2.4 <i>Píseň Hledám</i>	16
2.3 ADAM SVATOŠ A BEATNÍCI.....	19
ZÁVĚR	22
SUMMARY	24
POUŽITÁ LITERATURA.....	26
SEZNAM PŘÍLOH.....	28
PŘÍLOHY	29

Úvod

Hudební začátky Adama Svatoše, textaře pražské hip hopové skupiny Prago Union, sahají do poloviny devadesátých let. Už v šestnácti letech začal psát své první texty a vystupovat s kapelou Chaozz. V průběhu následujících let založil vlastní skupinu, vydal několik desek, zdokonalil se v psaní a dnes patří mezi nejocetovanější české textaře.

Má práce se bude věnovat sémiotické analýze několika vybraných textů z alba *Dezorient Express* skupiny Prago Union. Sémiotická analýza je druh kvalitativní analýzy, vhodné pro zkoumání významu obsahu textu. Cílem mé práce bude objevit, vysvětlit a charakterizovat užití jazykové prostředky a správně je zařadit do daného kontextu, jehož přiblížením bude představení textaře a jeho skupiny v širších souvislostech. Dále si klade za cíl zachytit výjimečnost textů a prezentovat tuto výjimečnost na konkrétních příkladech.

Adam Svatoš je známý tím, že do textů promítá, kromě svých zážitků a bohatých životních zkušeností, také svého koníčka – rád si hraje se slovy. Sám o sobě říká, že je kandidát vět, a právě díky pestrým vyjadřovacím prostředkům a propracovaným odkazům je jeho tvorba velmi bohatá.

Svatošova tvorba i jeho životní osudy jsou dost svérázné. A předpokládáme-li, že stojí o to, aby lidé dokázali jeho texty rozklíčovat, nutně se hodně spoléhá na kulturní znalosti svých posluchačů, kterým ve svých textech předkládá ucelený, ale poměrně složitý systém znaků. Pro mou práci bude důležité znaky správně interpretovat a rozklíčovat odkazy, kterých je v textech mimořádně velké množství. Adam Svatoš rád odkazuje k dílům významných autorů českého i světového charakteru, kterými se inspiroval. Posluchači tak v textech nachází něco známého a dává jim to pocit lepšího pochopení sdělovaného obsahu. Svatoš se také nebojí ve své tvorbě obsáhnout i kontroverzní a neobvyklá témata, díky čemuž je jeho tvorba originální.

Význam jeho autorského úspěchu bezesporu spočívá v nadání mistrně zacházet s jazykem, ale také souvisí s faktem, že dokázal mladé generaci nabídnout něco zcela nového a nasytit tak ve své době díru na českém hudebním trhu.

1. Teoretická část

Každý den se setkáváme se znaky, vědomě i nevědomě. Při každém kroku analyzujeme svými smysly to, co jsme zrovna potkali. Znakem může být každá skutečnost, která něco reprezentuje. Je to barva na semaforu, značka auta, kontrolka na palubní desce a v neposlední řadě i jeho řidič. Znakem je umělecké dílo, fotografie nebo budova. Znakem je lidské gesto, oblečení, make-up, vůně a pach, kniha, kterou čteme, jazyk, ve kterém je napsána. Svět chápeme takový, jaký je, právě díky znakům a jejich systémům, i když je na první pohled asi nedovedeme do hloubky rozebrat a pochopit jejich význam. „Porozumění znaků se věnuje sémiotika, nauka o významu a smyslu znaků.“ (Doubrovová, 2008, str. 7 – 10)

Znakem je také hudba, její melodie a text, kterému se ve své práci budu věnovat. Pokud vezmeme text písně, tedy báseň, jako literární dílo, pak podle Peterky platí, že „nejednoznačně vynívají literární díla jako celek a rovněž tak specifická místa v textu, různým způsobem kontrastující s doslovným vyjadřováním.“ (Peterka, 2006, str. 103)

Nejednoznačné vyznění díla můžeme analyzovat pomocí sémiotiky. Podle Doubrovové má (sémiotika) charakter oboru i metody. Zabývá se znakem jako skutečností, která zastupuje jinou skutečnost. To ale pouze v případě, kdy vnímatel předpokládá, že se se znakem setkává. Platí tedy, že znak funguje jako znak pouze v případě, je-li jeho vnímatel kompetentní, tj. zná-li jeho význam a smysl. Systém znaků v textu je nutné chápat v širším vztahu, a to nejen k zastupované skutečnosti, ale také k vnímateli. (Doubrovová, 2002)

Ve slovníku kulturních studií se sémiotika považuje za „formu strukturalismu, protože se snaží vyložit tvoření významu odkazem na systém strukturovaných rozdílů v jazyce.“ Z toho vyplývá, že význam tvoří použití jazyka v kontextu znalostí a vzdělání účastníků komunikace (a vztahů mezi nimi), ne jazyk samotný. Strukturální lingvistika neboli sémiotika, se zrodila díky švýcarskému lingvistovi Ferdinandovi de Saussure. „Saussurův přínos se sice zařadil do úzce zaměřeného lingvistického oboru, Saussure ale předvídal možnost obecněji založené „vědy“, která by studovala život znaků ve společnosti. Barthes a další strukturalisté aplikovali sémiotickou analýzu na praktiky populární kultury a zvláště se snažili ukázat, jak se v ní vytváří význam. Vlastně tvrdili, že veškeré kulturní praktiky závisejí na významech tvořených znaky a lze je tedy podrobit sémiotické analýze. Proto je sémiotika pro kulturní studia tak

důležitá a odtud vychází předpoklad, že kultura pracuje „jako jazyk“ (Barker, 2006, str. 176-177). Díky tomu mohou hip hop a jeho texty, hudbu, oblékání a kulturu analyzovat jako znaky.

Sémiotika se podle vztahů mezi znaky dělí na tři poddisciplíny, které definoval americký logik a filozof Charles Morris. V jeho dělení na sémantiku, syntaktiku a pragmatiku se sémantika zabývá významem, tj. vztahem mezi označujícím a označovaným, syntaktika vztahem mezi znaky a pragmatika vztahem mezi znakem a jejich uživatelem (interpretem). (Černý, Holeš, 2004). Já se ve své práci budu věnovat převážně pragmatice, která zkoumá jazyk „z hlediska jeho úzu a rozhodování, která při jeho užití musí uživatel dělat, zvláště z hlediska žádoucího účinku užitého jazyka v sociální interakci účastníků komunikace“ (Čermák, 2005, str. 281). Na rozdíl od sémantiky a syntaktiky se zajímá o záměr mluvčího (interpreta), mimo-řečové významy a důsledky.

Dalším dělením vztahů mezi znaky jsou podle Ferdinanda de Saussure vztahy syntagmatické a paradigmatické. Syntagmatické jsou charakteristické vztahem k ostatním částem výpovědi a jsou závislé na větném kontextu, naopak paradigmatické se nám vybavují pomocí asociací a na větném kontextu nezáleží. (Doubrovová, 2002) Pro text písně jsou tyto vztahy důležité, protože díky nim vnímáme komunikační rovinu vyjádření. Díky slovosledu a kompozici tak v textu dokážeme najít a rozlišit významy, které jednotlivé rýmy a sloky mají.

Pro konkrétnější určení a pochopení znaku je nutné správně interpretovat, zda se jedná o denotát nebo konotát. „O denotaci mluvíme, když vyjadřujeme, k čemu jméno patří (co pojmenovává). Konotace se vztahuje k dalším informacím o objektu, které jméno nese (mohou být sociokulturní nebo individuální). Jde např. o asociace, které jméno vyvolává v tom, kdo se s ním setkává“ (Doubrovová, 2002, str. 45). Jde tedy o rozdíl mezi slovníkovým významem slova (znaku) a jeho přeneseným, asociovaným významem.

Vznik a distribuci konotace znaku popsali Černý a Holeš: „Významová změna probíhá ve dvou fázích. První je etapa *inovace*, která je svou podstatou vždy individuální. Sémantické novinky jsou převážně anonymní. Změna vzniká u nespočetných mluvčích najednou a spontánně. U drtivé většiny změn je velice těžké určit dobu vzniku nebo autora. Naproti tomu druhá etapa významové změny, rozšiřování inovace, má vždy společenskou povahu. V této fázi jde o to, zda se inovace

rozšíří, zda zasáhne co největší počet mluvčích a vstoupí do kolektivního systému jazyka.“ (2004, str. 89-90)

V případě mé práce bude sociokulturní skupinou, která konotáty vytváří a distribuuje, mladá generace, poslouchající hip hop a orientující se ve slangu spojeném s (lehkými) drogami. „Argoty v pravém slova smyslu představují zpravidla tajný jazyk vlastní určitému společenství. U argotu je důvodem deformace vyjadřovacích prostředků snaha utajit obsah promluvy před osobami, které nejsou členy dané společenské skupiny.“ (Černý, Holeš, 2004, str. 96)

1.1 Metodologický postup práce

Texty písní ve své práci budu rozebírat za použití sémiotické analýzy, která „představuje typ kvalitativní analýzy vhodné pro zkoumání významu obsahů mediálních sdělení. Sleduje významy textů na několika rovinách označování. ... postupně se rozvinula ze zkoumání lingvistických sdělení (vlastního textu zpráv, reportáží nebo komentářů) i na další jazykové systémy, zejména fotografii, film, divadlo a hudbu.“ (Trampota, Vojtěchovská, 2010, str. 117-118)

Jedním ze základních znaků hip hopu, hudebního stylu, jehož texty analyzuji, je „emceeing,¹“ vokální projev postavený na rytmizaci, hře se slovy a komunikaci s publikem (posluchačem). Pro tento projev je typické střídání básnických obrazů (metafor), obrazných konstrukcí (metonymií) a jejich druhů. Trampota a Vojtěchovská o nich říkají: „Na další úrovni sémiotické analýzy sledujeme rovněž metaforická a metonymická spojení. Metafora je sdělení, které pracuje s nahrazováním znaků jinými znaky z odlišné smyslové oblasti na základě podobnosti. Metonymická vyjádření naproti tomu spočívají v přenosu znaků na základě souvislosti, nikoli podobnosti.“² (Trampota a Vojtěchovská, 2010, str. 122-123)

Pro mou práci bude důležité správně identifikovat, interpretovat a určit znaky v textech písní. Barker říká, že: „vztah mezi zvuky a značkami jazyka (označujícími) a tím, co mají znamenat (označovaným), není v sémiotice pevně daný a věčný. Jejich uspořádání je libovolné, arbitrární. Vzhledem k arbitrárnosti závisí aktuální spojení označujícího a označovaného vždy na kulturních a dějinných procesech. Znaky jsou

¹ MCing, také rhytming nebo rapping – česky rapování nebo též rýmování

² Metafora je paradigmatická, metonymie je syntagmatická (její podstata je kombinační). Často ale pracují souběžně.

běžně organizovány do sekvencí nebo kódů, které tvoří význam prostřednictvím kulturní konvence jejich užití v daném kontextu“ (Barker, 2006, str. 202). Díky absenci pevně daných pravidel vztahů v kulturním kontextu budu mít na jednu stranu volnější ruku při analýze, na druhou stranu ale bude práce o to složitější, že pevně daná nejsou.

Práce nejprve představuje hudební skupinu Prago Union. Dále se zaměřuje její tvorbu, analyzované album jako celek a shrnuje hlavní témata a myšlenky. Poté se zaměřuje na výrazové prostředky jejího textaře Adama Svatoše, konkrétně v několika vybraných písních alba *Dezorient Express*, a to sice v textech stejnojmenné písně *Dezorient Express*, dále v písních *Katastrofy*, *Myšlenkovej pochod* a *Hledám*.

V dalších kapitolách práce popisuje jednotlivé texty jako celek z obsahového hlediska pomocí pragmatiky a naratologie, dále popisuje jejich kompozici, vyzdvihuje originální jazykové prvky, výrazové prostředky, zachycuje zajímavé jazykové projevy a básnické prvky. Vyzdvihuje intertextualitu – provázání s odkazem. V textech najdeme například odkaz na tvorbu Žižkovského divadla Járy Cimrmana a přirovnání ke sportovci Sergeji Bubkovi (skokanovi o tyči), konkrétně v písni *Katastrofy*. Přezdívka Dephski v písni *Dezorient Express* je autorova dřívější přezdívka z dob, kdy vystupoval s kapelou Chaozz. „*Děláme lásku a né válku*“ v písni *Apropó* je překladem kultovního sloganu *Make love not war*, který proslavil John Lennon.

Snaží se zachytit pozoruhodné a výstřední výrazové prostředky, a to především hru se slovy – slovní hříčky, asociace, frazémy, idiomy, frazeologickou homonymií a systémem metafor a metonymií. „Album je plné unikátních frází a jedinečných obrátů. Navíc rýmy nejsou nikterak prvoplánové a jsou zasazeny často do velmi silných příběhů. Oproti debutové desce Prago Union mi ovšem přijde *Dezorient Express* méně příběhový. Témata se mění velmi rychle, i v průběhu tracku.“ (Cyprich, 2010)

V neposlední řadě také představuje autora jako beatníka jednadvacátého století. Na základě tvůrčí podobnosti a názorů je porovnán s Allanem Ginsbergem.

2. Praktická část

2.1 Adam Svatoš a Prago Union

Píše se rok 1995 a česká hudební scéna se po převratu pomalu začíná vzpamatovávat z disko éry Michala Davida. Mladí lidé začínají s jistým zpožděním objevovat západní hudební styly a kulturu. Také začínají sami experimentovat v podobném duchu. Jednou z prvních vlaštovek, které se objevily, je hip hopová formace Chaozz a jejich první deska *...a nastal Chaozz*, která byla velmi úspěšná. Texty psal šestnáctiletý rapper Deph, známý také jako Rigor Mortiz, momentálně vystupující pod pseudonymem Kato³, vlastním jménem Adam Svatoš.

V roce 2002 založili Kato a DJ Skupla, dva bývalí členové Chaozzu, skupinu Prago Union. Fanoušci si na první desku počkali, vyšla až v roce 2005. Jmenovala se *HDP*, objevilo se na ní množství zahraničních hostů, nicméně u nás zapadla a kapele po ní zbyla řada dluhů.⁴

Po turné k desce se kapela z osobních důvodů odebrala do ústraní. Vydání slibovaného druhého alba se několikrát posouvalo, a nakonec už nikdo nevěřil, že opravdu vyjde. Adam Svatoš díky špatné životosprávě a rodinným dispozicím téměř přišel o zuby, musel se proto učit mluvit a zpívat tak, aby mu bylo rozumět, a i to je jeden z důvodů, proč se vydání alba opozdilo. DJ Skupla projekt opustil a nahradil jej DJ Maro z kapely Gambrz Reprs. V tomto složení mimochodem skupina vystupuje dodnes.

V květnu 2010 nakonec po pětileté pauze vyšla deska *Dezorient Express*. Album, které dostalo Anděla za Hip Hop & R'n'B, se rychle stalo kultovním.

Vybrala jsem z něj několik textů, kterým se budu věnovat a pokusím se na jejich příkladu názorně ukázat, jakým způsobem jimi přispěl jejich autor české hudební scéně. Výrazové prostředky Adama Svatoše jsou totiž velmi originální. Podle mého názoru, a do jisté míry i zkušeností z mého okolí, jeho poslech rozvíjí u svých posluchačů jazykové schopnosti a představivost.

³ Pseudonym si změnil se založením skupiny Prago Union proto, aby lidé nesoudili novou tvorbu dříve, než si ji poslechnou. Jméno Kato si půjčil z Růžového pantera: „Tam je postava takového záškodníka, no a já jsem taky pro každou špatnost.“ (Havlín, 2014)

⁴ „No co, vždyť je to jedno, stejně do teď HDP splácím,“ zpívá Kato v písni *Dezorient Express* - Viz Příloha č. 1.

Pokud se dá říci, že květnový *Dezorient Express* je deska omluvná, pak je listopadové „free CD“⁵ *Metronom* vzkazem, že kapela nehodlá opakovat pětiletou pauzu a tvoří dál. Jedná se o klasické album typu „co se nevešlo,“ najdeme na ní demo verze různých známých písní a také několik nevydaných. Kato na něm pracoval s kamarádem, rapperem Dědkem z Chaozzu.

Fanoušci na další album nečekali dlouho, v září 2011 vyšla slibovaná „barevná“ deska, nazvaná *V barvách*. Obsahuje písně pojmenované podle barev, například *Černou*, *Černobilou*, *Modrou*, *Zelenou*, *Žlutou*, ale také *Matnou*, *Vybarvenou*, *Tónovací* nebo *Složenou*. Texty písní by byly pro rozборы lahůdkou, jsou to totiž asociace, které má autor s barvami spojené. Barvy jsou zde znaky, které utváří společného jmenovatele líčených asociací. U modré *Modré* je to například odlesk policejního majáku, nebe bez mraků, vyteklá náplň propisky, UV zářivka, citrusový likér Curacao a mnoho dalších. Za barevnou desku dostali Prago Union další sošku Anděla, opět v kategorii Hip Hop & R'n'B.

S dvouletým odstupem vyšly další dvě, zatím poslední desky. Deníková *Vážná hudba*, která nebyla kritiky moc pozitivně přijata, a album *Odložené chlebičky*, navazující na *Metronom*, protože bylo také rozdáváno fanouškům, kteří si koupili *Vážnou hudbu*. Názvem jedné písně z tohoto alba textař upozornil na frazeologický jazykový problém, že *kdo s koho* se píše s „S,“ nikoliv „Z.“ Deska obsahuje také píseň *Některé otázky už si prostě nekladu*, kterou Kato s kapelou předělal pro album *Dáreček*, album, na kterém se podílely různé české kapely a své verze známých písní věnovaly jako dárek k pětadvacátému výročí kapele Mňága a Žďorp.

Jako textař má Kato v podstatě neomezenou volbu jazykových systémů. Staví na všeobecných znalostech svých posluchačů, na znalosti drogového slangu – respektive výrazových prostředků, typických pro konzumenty marihuany a měkkých drog. Ve svých textech pravidelně odkazuje na Járu Cimrmana, historicky důležité události a vlastní životní zkušenosti. V porovnání s texty jiných hip hopových skladeb⁶ ty jeho obsahují o poznání méně vulgarit a obscénních frází, to ale neznamená, že je v jemnější podobě v textech nenajdeme.

To, co ale dělá z Prago Union kultovní skupinu, je specifický mix slovních hříček, originality, obrazotvornosti, vlastní frazeologie, zvukomalebnosti, protikladů, do

⁵ Album dostal každý, kdo si na koncertech koupil album *Dezorient Express*, nebo si jej přinesl z domova.

⁶ Například s texty známých českých rapperů z formace Supercroo (James Cole, Hugo Toxxx) a PSH (Orion).

jisté míry absurdnosti, a samozřejmě také vypointovaných textů o tématech, která jsou mladým blízká a proto mají pro cílovou skupinu posluchačů velkou přitažlivost.

To, jakým způsobem texty vznikají, prozradil Adam Svatoš Tomášovi Havlínovi pro časopis Nový Prostor. „*Zapisuju si všechno, co mě napadá, zpětně to pak probírám a pak to rozděluju do jednotlivých pytlíků podle témat a nápadů. Třídím texty. Pak vezmu tu hromádku a napůl to lepím z toho a napůl přímo u mikrofonu. Takže to vzniká kolážově, ale zase to není úplně dada*“ (Havlín, 2014). Tím vysvětlil, jak je možné, že jsou texty doslova nabitě slovními hříčkami a asociacemi. Také své „pytlíky s tématy a nápady“ recykluje, nápad s mluvením spatra a neshodami (nebo také z patra, ze kterého vedou nes(c)hody) se objevuje minimálně ve dvou písních na albu *Dezorient Express*.

2.2 Album *Dezorient Express*

Jak jsem již zmínila výše, album *Dezorient Express* vyšlo po pětileté pauze, způsobené osobními problémy členů skupiny. O jaké problémy šlo, lze pravděpodobně vyčíst z jeho obsahu, různé životní peripetie jsou totiž líčeny ve většině textů. Shrnuto, texty se týkají finančních problémů, neschopnosti tvořit, absence nápadu, perfekcionismu, alkoholismu a drog, rozladění z čecháčkovství a malosti, nejistoty z kvality vlastních výsledků, bloudění, hledání a v neposlední řadě také rozčarování z chování opačného pohlaví a fascinace ženami. Podle mého názoru jde o témata typická pro dospívání a ranou dospělost, což je fanouškům jistě blízké.

Moderátor Českého rozhlasu Pavel Cyprich o albu napsal: „Už je to pár měsíců, co hiphopová parta Prago Union vydala své druhé album, přesto zájem o desku stále neopadá. *Dezorient Express*, jak se LP jmenuje, právem většina odborné veřejnosti označuje za nejlepší desku československého hip hopu vůbec a často i za textově nejlepší album české hudební scény.“ (Cyprich, 2010)

Samotný název alba napovídá mnohé a sám je znakem. Jak říká sám textař Kato, je „úchyl přes slovní hříčky“ (Fridrich, 2010) a ve všem hledá skryté významy. Proto název alba jistě nebude jen zkomoleninou dezorientace a Orient Expressu, jak by se na první pohled zdálo, ale naopak bude vzkazem posluchačům.

Také některé názvy písní jsou zkomoleninami zažitých cizích slov nebo slovními hříčkami. První písní na albu je *Rapviem 2*. Druhé, protože první *Rapviem* zaznělo na albu HDP. A co že je to *Rapviem*? Pravděpodobně rapové rekviem, rapovaná, hip hopová zádušní mše hned zkraje alba. Název písně *Apropó* přeložený z francouzštiny

znamená „mimochodem“ nebo také „abych nezapomněl.“ Název sám o sobě vystihuje obsah písničky, je to rozchod a rozloučení s nevěrnou přítelkyní, které zpěvák nenásilným způsobem vzkazuje, co si o ní vlastně myslí. *Ántré* je opět přejetý z francouzštiny, a znamená vstup nebo také předkrm. A opravdu je, jedná se totiž o vstupní píseň, která posluchače vítá u poslechu alba. *Nekronika* je něco mezi nekrologem a kronikou, názvem i obsahově. Píseň *Zpatra* je lehkou lingvistikou provokací, protože takový tvar neexistuje. Obsahově ale vypadá na improvizaci hru spatra, kde bystřejší posluchač objeví řadu odkazů, například na Tennesseeho Williamse a jeho Kočku na rozpálené plechové střeše. Píseň *Skládací* je vyznání a zároveň vtip, vytržený z kontextu, který je skrytý v textu. Kato své dívce říká, že o ní chtěl složit píseň, ale není skládací, zda je ovšem skládací on nebo ona, už ale z textu nevyplývá.

2.2.1 Píseň Dezoriant Express

Titulní píseň, odkazující k názvu alba, je vlastně omluva fanouškům za pětileté zpoždění s deskou. Kato zde vede dialog zpěváka/textaře s nedočkavým fanouškem, kterému se snaží vylíčit, proč mu nová deska trvá tak dlouho. Hlavními znaky písničky jsou tvůrčí krize a dlouhodobé finanční problémy, odkládané a prohlubované požíváním alkoholu a marihuany. Kato vypráví o svých problémech s prokrastinací a vlastním perfekcionismem, které vedou k tomu, že skládání odkládá, nebo se mu výsledky nezdají dost dobré.

Osolsobě říká: „*Každý vypravěč, jakmile přejde na téma komunikace, má tendenci nejen citovat, ale přímo předvádět a hrát jazykové interakce, o nichž vypráví. A nejen vypravěč: každý entertainer či „tělesný sdělovač“ – například každý zpěvák písničky, která má charakter dialogu či monologu*“ (Osolsobě, 2002, s. 129-130). V tomto případě se jedná o dialog s fanouškem, a dle kontextu očividně ne prvním, který se snaží zjistit, kdy a zda vůbec vyjde nová deska.

Kato zpívá⁷: „*Jou, ať vyrazím, kam chci, je to čím dál víc to samý.*“

Fanoušek se ptá: „*Co nějaký nový pecky Dephski⁸, už jsme nedočkaví!*“

Kato nejasně odpovídá: „*Hm, jasný, makáme na tom, celý žhavý. Když to nebude hot, bude to faja, to je daný. Jen co dobalím todleto brko, jdu hnedka na to.*“

⁷ Viz příloha č. 1.

Fanoušek se ani po této pýthické odpovědi nevzdává: „*Takže kdy?*“

Kato mlží: „*Už brzo, mám fojfr, nestihám to. Hned zítra na to vlítne.*“

Fanoušek už to vzdává: „*Leda prd, znám to.*“

Takhle začíná zpověď, která pak pokračuje po půlce písně slovy: „*Takže na co ses to ptal? Jo, nový pecky. Co na to říci? Zkrátka zatím nic. Už je to ale blízko, cejtím to, věř mi! Zatím ale můžeš skočit na bar pro nějaký pětky. Na jednu dvě hry, dva drinky či tři a bongo...*“

Autor přiznává svůj problém s prokrastinací, zároveň zmiňuje požívání alkoholu a na několika místech také marihuany. Konkrétně v tomto dialogu je to při „balení brka,“ dále když zmiňuje dýmku zvanou bong nebo „bongo.“ Dále zpívá, že si jej „exekutoři podávají jako jointa.“ Celé to zpečetí v refrénu, který zní: „*Nic není jedno, ale jedno je jistý, naše úmysly byly vždycky na rozdíl od nás čistý.*“ Tím otevřeně přiznává své problémy se závislostmi.

Ve větě „*Hm, jasný, makáme na tom, celý žhavý. Když to nebude hot, bude to faja*⁹“ jsou česká slova *žhavý* a *oheň* nahrazena anglickými. Jedná se o asociace spojené se zmíněnou žhavostí. Peterka o nich říká: „Asociace se vynořují na základě časové, prostorové a kauzální souvislosti, podobnosti a kontrastu s výchozím podnětem. Pro anglickou literaturu nejsou rozhodující asociace obecné a předvídatelné (např. oheň vyvolává analogickou představu tepla, domácího krbu, popela, táboráku, hutnické pece...), ale asociace individualizované, podvědomé – vázané na specifickou osobní zkušenost“ (Peterka, 2006, str. 110). Zde autor říká, že je žhavý desku dokončit, tedy že je nadšený, nedočkavý, nicméně myslí to ironicky. Znakem je zde žhavost, její významy a asociace spojené s ní, protože věta pokračuje „*jen co dobalím todleto brko, jdu hnedka na to,*“ což odkazuje k zapálení jointa.

Přestože se na tomto místě nejedná o kompositum, dovolím si citovat výňatek z článku Diany Svobodové z časopisu *Naše řeč*. „Existuje však i celá řada takových kompozit, která svůj ekvivalent v češtině mají a jejichž užití lze pak často vysvětlit pouze snahou o „modernost“ a „mezinárodnost“ vyjadřování. Leckdy se také stává, že české slovo nesložené bývá z podobných důvodů nahrazeno anglickým kompozitem. Tento jev zřejmě vyplývá z celkové rozdílnosti slovní zásoby české a anglické, v níž se vyskytuje podstatně více složených výrazů než v češtině“ (Svobodová, 1999). Na tomto

⁹ Deph je autorův pseudonym z dřívějších hudebních projektů.

místě jsou anglické výrazy snahou o modernost vyjádření. S ohledem na to, že je hip hop, jako životní a hudební styl, přejatý z anglického jazykového prostředí, jsou pro něj anglicismy, jakožto součást slangu, typické.

Dalším znakem, pro tento text typickým, je prokrastinace. Autor na několika místech líčí, že se snaží tvořit, nicméně mu to nejde a tak proces odkládá. *„A tisíckrát si můžu říct, že už se musím konečně sebrat, jenže mě to přešlo tolikrát, že už si připadám jak zebra.“* V tomto případě je zebra básnickým obrazem pro odkládání. Zebra, která zde zastupuje přechod pro chodce, a její přecházení, je alegorií – bajkou.

Posedlost perfekcionismem je dále vyjádřena ve verších: *„A občas sebe sama seru, jak se ve všem pořád vrtám, hledám, zkouším, porovnávám, škrtám. Něco nechám, něco zmačkám a vyhodím, stejně to ráno zase z koše vylovím.“* Vyznění je jasné, autor se snaží tvořit, ale s vlastním výsledkem není spokojený. Sám sebe a svou neschopnost text dokončit kriticky hodnotí v glose: *„To mi šlo vždycky, teoreticky jsem toho dokázal už tolik, prakticky jsem ale pořád jenom alkoholik, zbouranej už hafo let jak berlínská zed’.“*

Přehnaný perfekcionismus je dále vyjádřen i v sérii přirovnání. *„Dej mi vyřezat totem, mně zbyde akorát tak párátko. Místo kánoe vytáhnu z vody leda trsátka. A ze všech trpaslíků, který jsem kdy měl, je dneska all-star team NBL.“* Autor tak sarkasticky poukazuje na vlastní tvůrčí selhání.

Problémy s financemi vystihuje strofa *„Ledy sice zvolna tají, akorát jsem se nechal založit už tolikrát, že budu mít problém se najít.“* V této metafoře autor přirovnává své dluhy (založení) k založení v knize, nicméně se jedná o básnický obraz finančních půjček, se kterými se potýká. Lze to vysvětlit i tak, že autor má pocit, že jeho permanentní zadluženost hraničí s problémem ztráty identity.

Dezorient express, název písně, je složeninou slov dezorientace a orient expressu, vlaku, na který text odkazuje v refrénu. Zpěvák zpívá, že se nenechá vykolejit, ale také, že nerespektuje vyjeté koleje. V tom je ale zjevný, pravděpodobně záměrný rozpor. Svatoš si zde opět hraje s pozorností svého posluchače. Dezorient Express je dále i znakem, který zastupuje celé album a jeho poslech.

⁹ Anglický zápis fire.

2.2.2 Píseň Katastrofy

Název písně je opět sám o sobě znakem, který má mnoho významů. Tato slovní hříčka může znamenat katastrofy, tedy událost s tragickými následky, nebo také Katastrofy – strofy psané Katem, Adamem Svatošem. Celkovým vyzněním textu¹⁰ je hořká životní rekapitulace formou zpovědi. Kritické vidění sebe sama je pro Svatoše typické. Ironické, kousavé verše plné obrazných vyjádření zde vyprávějí autobiografický příběh, plný skrytých odkazů.

Jedním z nich je přirovnání textaře k sovětské sportovní ikoně, kterou autor zná z dětství, skokanovi o tyči Sergeji Bubkovi. *„Přijdu si jak Bubka, stojím na jedné ruce na konci dlouhý tyče, už hezkejch pár let.“* Není přitom zjevné, zda o něm zpívá posměšně, nebo zda tím vyjadřuje vlastní pocit stagnace a zároveň životní nestability.

Hlavními tématy textu jsou deziluze, boj se svědomím a se sebou samým. Suché shrnutí vlastního života je v textu proloženo řadou krátkých, metaforických příběhů. Vyznění této písně i celého alba shrnul Pavel Cyprich slovy: *„Unikát Katovy tvorby spočívá v jeho nadhledu nejen nad hudbou. Jeho životní příběh by vystačil na několik knih, a proto má od života zdravý odstup. Na nic si nehraje, je přesně takový, jak se zdá – skromný kluk s talentem a sklony k depresím. A co víc, ví to o sobě.“* (Cyprich, 2010)

Zoufalé volání textařova svědomí po soustředění a pracovní kázni je vyjádřeno v úvodních strofách písně: *„Může mi konečně někdo vysvětlit, jak tomu mám šéfovat, když nepřemluvím vlastní mozek pro mě pracovat?“* Slovní hříčka *„pochyb není nikdy dost, sázím samý boty, přesto nejdu domů nikdy bos“* zase v refrénu opakuje, že ať už je autorova životní situace jakákoliv, on si vždycky nějak poradí. Zároveň se tím pravděpodobně snaží celou situaci zlehčit.

„Jednoho dne jsem zjistil, že mám takový okno, že už není, kdo by ho zasklil. Což by vysvětlovalo i ten průvan.“ Znak okno může být metaforou pro chybějící části života, které si autor nepamatuje. Jde tedy o konotát slova okno – výpadek paměti, způsobený nejspíš konzumací alkoholu nebo návykových látek; reifikací otočený zpět k denotátu slova okno. Proto je zmíněno i jeho zasklení a průvan – asociace, které člověk s denotátem slova okna běžně má. Tyto slovní hříčky jsou pro Svatoše typické a posluchače nutí k zamyšlení, zda rozumí správně, co autor vlastně myslel.

Na pasáž s oknem navazují verše značící depresi. *„Nejlíp bych udělal vyskočit z něj a utýct tak svým můrám, jenže kdo ví, zmizet z týhle pařby je jako skákat bungee,*

tak dlouho jsi na vážkách, až skončíš na práškách.“ Kato s notnou dávkou ironie a nadsázky líčí sebevražedné sklony. „Pařba“ je zde znakem jeho života plného alkoholu a drog, adrenalinový sport bungee jumping a skok jsou znakem suicidálního aktu.

Závěrečné, poněkud pesimistické shrnutí „katastrofálního“ příběhu mluví samo za sebe. „*Pravda je nevýslovná, přítomnost nemístná, ne každá minulost je dobrá, budoucnost není zlá. A skutečnost je jako tahle pecka – trochu dlouhá a navíc chybí pointa.*“ Tečkou za písní je mluvený dovětek „...sakra, kam jsem ji jenom...“, následovaný stříhem na hlas praktikanta Hlaváčka: „*Hledej šmudlo!*“

Výše zmíněný dovětek textu je příkladem intertextuality, která je v Lexikonu literárních pojmů definovaná takto: „Každý slovesný text se nachází zapojen do sítě jiných textů, které následuje, prodlužuje, zkracuje, přetváří, přijímá nebo odmítá“ (Pavera, Všetická, 2002, s. 152). Zde konkrétně se jedná o odkaz na dnes již zlidovělý citát „*Hledej šmudlo!*“ z české kultovní hry *Vražda v salónním coupé*¹¹ z repertoáru Divadla Jára Cimrmana, tedy z pera Zdeňka Svěráka a Ladislava Smoljaka. Tato citace je zde použita jako závěr písně, a protože předchozí vyznění textu je poněkud depresivní, má dost pravděpodobně posloužit jako odlehčení.

2.2.3 Píseň Myšlenkovéj pochod

Každý autor má ve své tvorbě nějaký zlomový tvůrčí okamžik, který jeho práci někam posune, občas dokonce z mrtvého bodu dál. Odrazovým můstkem celé desky *Dezorient Express* se stal právě *Myšlenkovéj pochod*, ke kterému vznikl také videoklip. Jde pravděpodobně o nejnápaditější text¹², který na desce, ne-li na celé české hudební scéně najdeme.

Myšlenkovéj pochod je příběh, odehrávající se v ne úplně střízlivém stavu v hlavě člověka cestou z večírku. Vstupují do něj vnější vjemy, město, myšlenky. Promítá se do něj autorovo neobvyklé vidění světa, s jeho zvyky a typickou obrazovostí.

Pro tento text je výjimečné, jakým způsobem pojí dohromady kaskády asociací a značné množství přirovnání s obyčejnými epizodními příběhy z velkoměsta, jak je zná každý. Přímé oslovování formou tykání vtáhne posluchače do děje a přiměje ho dívat se na příběh stejnými očima jako jeho vypravěč. Střídání tykání a inkluzivního plurálu

¹⁰ Viz příloha č. 2.

¹¹ Repliky ze hry zazněly také ve film *Rozpuštěný a vypuštěný*, čímž se dostaly do povědomí širší veřejnosti.

vede posluchače k dojmu, že se opravdu stal součástí příběhu, že se ho text a události přímo týkají a že se účastní dialogu.

Text začíná refrémem, který uvádí situaci: „*(Tak)Že se radujem, když se lidi sejdou, jen do rytmu se hejbou a nikam nejdou. Aha, Prago Union, raz dva, raz dva.*“ Může jít o autorův vzkaz fanouškům, že se těší na koncerty¹³, nebo jde pouze o navození atmosféry večírku, na který navazuje děj.

„*Zase padla, mejdan v čudu, jdu a dumám, kam teď půjdu. Nevím kudy kam, s posledním pivem se městem kolíbám jak pelikán, postupně polykám.*“ Pak oslovuje posluchače: „*Znáš to, když se takhle nad ránem domu vracíš, spálenej jak kacíř, v kapse ani halíř, a zhulils toho tolik, že div nekašleš hašiš. Co neuhne, to hlavou bacíš.*“ Zcela bez obalu nás uvádí do scény. Noční město, alkoholové a drogové opojení, problémy se stabilitou. Drogový rauš, v tomto případě z hašiše, odkazuje k upálení Jana Husa – být „spálenej“ vyjadřuje stav po užití drogy.

Kato zmiňuje i své časté téma, finanční problémy. „*Barmani ... nemaj potíž, totiž, než se jim svěříš, že jim nezaplatíš.*“ Tuto situaci později vysvětluje glosou: „*po měsíci práce pak jeden den utrácet, postupně stát se sochou běžícího muže,*“ z čehož vyplývá, že se nejedná až tak o problémy finanční, jako spíše o problémy se sebekontrolou a nezodpovědným hospodařením s penězi. Socha běžícího muže je oxymóron, který symbolizuje koloběh, Sisyfovskou práci. Jde o moment, kdy si autor tvoří svou vlastní frazeologii, což je pro něj typické.

Komunikace s posluchačem pokračuje slovy: „*Tak pojď se mnou, znám místo kde supr svítá, udělám ti tam návrh, jakej se neodmítá. Jen já, ty a relativní kvanta, mantra na blunta.*“ Jedná se o pozvání na jointa, se zjevným odkazem k hinduismu. Jako kdyby joint měl, stejně jako mantra, schopnost zklidnit mysl.

Kaskáda následujících asociací volá po dalších: „*Máme prázdnou kasu, všude sekery, ale ne, že bysme se z toho káceli, ještě pořád víme, kde máme svý kořeny.*“ Sekera – kácení – kořeny. Logicky by člověk čekal úplně jiný význam všech těchto slov, jde o frazeologickou homonymii, dvojznačnost sdělení, tvořenou konotátí slov. Sekera je v tomto případě dluhem a kořeny původem.

Z myšlenkového světa příběhu se dostáváme zpátky do reality, protagonistovi příběhu se zamotala sluchátka – pecky. V jeho (nejen) podnapilém stavu se to rovná

¹² Viz příloha č. 3.

¹³ „Prago Union, raz dva, raz dva“ by tomu odpovídalo, jde o zkoušku hlasitosti mikrofonu před koncertem.

tragédii, a tak se zde tvoří další životní paralela: „*Páč věci nejsou vždycky, jednoduchý všecky, stačí chvíli neposlouchat a zamotá se to jak pecky. A to pak než rozmotáš, moh bys taky hezky bejt mezitím už na konci cesty, což nechci.*“ Život se vši svou složitostí a koncem je přirovnán k rozmotání sluchátek cestou domů, aby člověk mohl poslouchat hudbu. Kdo nikdy neměl taková sluchátka, nedocení tu ironii – rozmotávat je je skutečně složité.

Píseň sice začíná koncem večírku a cestou domů, různými odbočkami se ale dostává k životním postojům a sebehodnocení autora. Nezapomíná však vtahovat posluchače do děje. Zároveň ho baví a testuje jeho bystrost řadou skrytých vtipů a asociací.

Kupříkladu frází „*ještě že krom prachů nejsem nikomu nic dlužen*“ testuje zralost svého publika. Mladí se leda zasmějí, protože na rozdíl od něj jim chybí životní zkušenosti. Z této věty jasně vyplývá, že on moc dobře ví, že dlužit se toho dá leccos, zdaleka nejen peníze, což dokazuje vyšší míru zralosti. Také tím dokazuje, že jeho tvorba není obsahově jednoduchý hip hop, ale právě naopak.

Aby té vážnosti ale nebylo moc, následuje pasáž dalších asociací. Některé z nich jsou nerozluštitelné, protože díky poslechu ztrácíme přehled v tvrdých a měkkých Y/I, která radikálně mění význam. Setření rozdílů vede k tomu, že posluchač slyší příběh, ale zároveň v něm slovní spojení evokují obrazy, které reprezentují něco úplně jiného. „*Jsem druh člověka, co nečeká, jen co ho čeká. S někým se **bít/být** dá, s jiným musíš vyběhnout. Co mi nesedne, to mě zákonitě zvedá ze židle. Někteří proto táhnou s přáteli za jeden Prozac. A tak často mluvím z **patra/spatra**, ze kterýho vedou **nes(c)hody**.*“

Není jasné, zda se autor s někým je (možná ve významu partnerského soužití – tedy že s ním vydrží), nebo se s ním bije. Ukrytí genderu za nesdílňé, neurčité zájmeno *někdo* činí tuto větu hádankou. Následující asociace jsou autorovy typické slovní hříčky. Hraje si s významy slovesa (ne)sednout – v jedné větě je použit konotát, který je v následující větě významově nahrazen jeho denotátem. Vztah mezi sednutím a židlí se instinktivně nabízí, jde však o gradační poměr mezi hlavními větami – to, co člověku nevyhovuje, jej může i rozčílit.

Rčení *táhnout za jeden provaz* je pozměněné, provaz autor nahradil lékem Prozacem, všeobecně známým antidepresivem. Vrací se tak k tématu depresí a pravděpodobně také vlastní zkušenosti s tímto léčivem, které, jak vyplývá z této věty, zřejmě berou i jeho přátelé. Příběhově se Prozacem se zjevně vrací k někomu, s kým je nutné vyběhnout a kdo jej zvedá ze židle. Rozčilení se projevuje neshodami. Jde o další

moment, kdy není jasné, jaký zápis je na místě, a co autor vlastně myslel. Mluví-li z patra, mluví z poschodí, a pak by bylo logické, kdyby z něj vedly schody. Pokud ale mluví spatra, mluví spontánně, improvizuje. Rozčilený spontánní monolog by mohl způsobit neshody. Původní záměr bude někde na půl cesty, Kato se snaží posluchače pobavit a přinutit ho, aby nad jeho slovními hříčkami začal přemýšlet a něco si z nich také odnesl.

Aby Kato nefiguroval v příběhu sám, vrací se k inkluzivnímu plurálu a pokračuje: „*Máme léta praxe v těch nejbližších nápadech, jak jít do všeho po hlavě, ale stejně (-) bezhlavě. Páč nemůžeš bejt v obraze, dokud nejsi párkrát pod.*“ Tyto verše symbolizují nezodpovědnost, způsobenou konzumací alkoholu. Autor zde opět vytváří vlastní frazeologii – říká, že aby člověk ono bezhlavé jednání (a ne zrovna chytré nápady pochopil), musel by sám být opilý – pod obraz.

Se závěrem písně přichází střízlivé prozření, jemná výčitka (snad z kocoviny) a několik ranních životních pravd, kterými autor říká, že on sám sice asi nikdy nedospěje, ale i přesto musí brát život takový, jaký je. „*Až budu mít v kolenou revma, možná začnu myslet hlavou, říkám si každý ráno, když vyrážím za potravou. Ale vážně, žerty stranou: kdykoliv chci vykročit pravou, odrazit se stejně musím levou, kamkoliv mě má myšlenky vedou.*“

2.2.4 Píseň Hledám

Jednou ze Svatošových typických tvůrčích vlastností je definování písně už jejím názvem. *Hledám* je jednoduše píseň o hledání. Hledá v podstatě cokoli a v jakékoliv rovině. Sám říká: „Když někdo mluví, okamžitě slyším všemožný významy toho, co říká. A je to pořád horší, ve smyslu, že už to je asi občas moc.“ (Friedrich, 2010)

Text písně *Hledám* je na albu jedním z mála, který není příběhový a kompozičně lineární. Také je jedním z mála, kde zcela chybí refrén. Text písně¹⁴, kde refrén není, je pro posluchače náročný k poslechu, protože díky absenci jasně daného schématu mu pak chybí pocit, že píseň zná. Díky tomu má problém zaposlouchat se a pochopit celkové vyznění písně. Refrén v písni dále plní funkci pomyslného oddělovače jednotlivých částí, mívá chytlavou melodii nebo snadno zapamatovatelné verše, díky

¹⁴ Viz příloha č. 4

čemuž posluchač píseň zaregistruje a případně si ji oblíbí. Proto píseň *Hledám* posluchači zdánlivě připadá nesystematická a zamotaná.

Jako celek je to víceméně výčet střípků uplynulého života a hledání sebe sama v budoucnu. Autor se snaží zařadit sám sebe a najít své místo ve světě, zároveň shrnuje to, co již našel. Znovu zde najdeme prvky, které jsou pro jeho tvorbu typické. S cynismem sobě vlastním líčí sebepoznávání, problém s autoritami (například setkání s revizorem) a opět zmiňuje drogy.

„*Hledám slova, protože moc často žádný nemám,*“ je parafráze slovního spojení „nemám slov,“ přičemž podle mého názoru tato práce jasně dokládá, že pokud Svatoš má něčeho nadbytek, jsou to právě slova. Jde tedy spíše o znak boje se sebou samým ve chvíli, kdy slova má, ale z nějakého důvodu je nemůže vypustit z úst. Opět to může znamenat boj s vlastním perfekcionismem, nedostatkem sebedůvěry nebo možná jen se svou drzostí.

„*A tak hledám nový výzvy, ale nacházím jenom ty k projednání, k podání vysvětlení nebo rovnou stání. A marný jsou všechny moje snahy o odvolání. Jsem odsouzenej k doživotnímu zdí přeležání.*“ Pro autora typický prvek, od denotátu slova výzva se obratem dostává k jeho konotátu. Od životní výzvy se tak dostáváme k dopisu, značícím přestupek a obecně k soudním konotacím, což opět značí problém s autoritou. S jakou, naznačují hned následující verše: „*A tak zatím dál dělám, že hledám lístek, kterej nemám. Revizor to ví, ale netuší, jak rychle běhám.*“ Přelézání zdí je znakem úniku, útěku, ať už před zákonem, problémy nebo jen vlastními pochybnostmi.

Kato hledá všechno možné: drobné mince, hudbu v jukeboxu, kde se nachází, hledá odpovědi, a také hledá: „*po kapsách zbytky skéra na pořadnej štrúdl, páč už si z toho hledání připadám jak Google.*“ Skéro je argotový výraz pro marihuanu, štrúdl je joint, marihuanová cigareta.

Metafora, kdy se autor přirovnává ke Googlu, celosvětově nejznámějšímu a nejpoužívanějšímu internetovému vyhledávači, působí v této písni jako odlehčení.

Znakem sebepoznání jsou kousavé strofy: „*Hledám v sobě odvahu, ale většinou najdu jenom drzost. Marně hledám tvrdost, no alespoň že nemusím hledat hrdost. Hledám svoje místo, abych učinil společnosti zadost. ... Snažím se v tom všem najít důvod, příčinu nebo aspoň znamení, zatím to ale víc a víc vypadá, že to, co hledám, není vůbec tady na Zemi.*“ Můžeme v nich vidět hledání vyššího smyslu, snad Boha, ovšem Svatošova schopnost shodit sebe sama nás uvádí v pochybnost.

On sám si není jistý, v co vlastně věří. V rozhovoru pro magazín Legalizace řekl: „Věřím ve vesmír a v to rozhraní, ve kterém jsme. Určitě. Čtu si všechny možné názory na tyhle otázky a vytvářím si vlastní. Ale rozhodně se neúčastním nějaký církve a organizovaných věcí. Spíš je to ten vesmír a já se ho snažím poznávat a podrobně zkoumat. Nebudu kvůli tomu vstupovat do žádný organizace, protože jejich poslání je od začátku jiný, než za co se to teď schovává.“ (Menzel, 2014)

Z chaosu nesourodých epizod, jimiž je tato píseň protkána, vybočuje vzpomínka, pravděpodobně na autorovo dětství. „Říkali „Adam, to je snílek k pohledání,“ z iluzí jsou už dneska ale jenom mrtvoly k ohledání.“ Jde o hořké ohlédnutí za světem, jak si jej jako dítě představoval, v porovnání s tím, v jakém žije. Zároveň jde pravděpodobně o znak životního zlomu, jakéhosi prozření.

Tato vzpomínka významně ovlivňuje koherenci celého textu. Díky této nenápadné zmínce dává zbytek zdánlivě nesouvisejících odstavců smysl. Celé hledání, ať už rýmu, sebe sama, slov nebo výzev, je znakem dospívání a sebeuvědomování. Nebyl by to Kato ve své vášni k hledání, nebo konkrétně zde spíš ke skrývání významů, kdyby celou píseň nerozlouskl až na úplném konci. K pochopení vyznění je tedy nutné text rozebírat odzadu, což logicky při poslechu není možné. Je tedy možné, že poselství písně mnohým posluchačům uniklo.

Kato na konci písně zpívá: „*Jsem jenom jeden z těch, co honí ztracenou nit svojí, abych zjistil, že jsem mezitím ztratil klubko, na který jsem myslel, že ji navážu. Sám ve svý spirále, kdo to utíká, je to čas nebo já?*“ Tato slovní hříčka je nápovědou, text je nutné chápat jako klubko nebo spirálu, v jejímž středu stojí právě ona vzpomínka. Zároveň tím vysvětluje, co je to hledání, o kterém celou dobu zpíval. Jednoduše hledání sebe sama. „*Třicet let a to jediný, co mám, je namále. A tak stále dál jen hledám.*“

U této písně verše Adama Svatoše evokují slavnou větu Allena Ginsberga z dopisu Johnu Hollanderovi: „*Chci napsat divokou stránku, tak divokou a čistou (opravdu čistou), jako je mysl – žádné cpaní myšlenek do svěrací kazajky – něco jako hledání rytmu myšlenek, jejich přirozeného výskytu a vzdáleností a symbolických paradigmat*“ (Ginsberg, cit. podle Tytell, 1996, str. 230). Je nasnadě přirovnat text písně *Hledám* ke Ginsbergovu citátu a beatnické tvorbě obecně.

2.3 Adam Svatoš a Beatníci

„Lze říci, že na přelomu 20. a 21. století se tato literatura pozvolna stala klasikou, ze které vychází mnoho děl nemajících s původními myšlenkami beatníků nic společného. Beatníci znovuobjevili naléhavý a vášnivý způsob zpovědi, který jejich současníky šokoval. Čerpali ze svých životů s brutální a nic neskryvající upřímností. Odmítli kompromis mezi intuitivním hledáním pravdy a etickými pravidly“ (Tytell, 1996, str. 37-38). Zpověď, syrová upřímnost, naléhavost, hledání vlastního stylu, alkohol a drogy, bohémský styl života, toulání, hledání svého místa v systému a experimentování. To všechno jsou projevy typické pro styl beatnické generace, ale pro tvorbu Adama Svatoše bezesporu také. Na albu *Dezorient Express* najdeme podobná témata: drogy, alkohol, bloudění, toulání po milovaných Vršovicích, zpovídání se z vlastních chyb, problémů a poklesků, hledání smyslu a řádu v životě, který se občas zdá být prázdný a nepřátelský.

John Tytell v knize *Nazí Andělé o Beatnících* píše: „Často sami sebe definovali pomocí impulzivních činů, všichni byli psanci, indeterministy, snažili se naplnit nutkavé soukromé vize navzdory společenským sankcím a právnímu řádu. Dionýský styl života se některým usedlým pozorovatelům zdá jako barbarství; byl ale kombinován s oddanou kontrolou“ (Tytell, 1996, str. 38-39). Ať už tedy Kato „hledá po kapsách zbytky skéra na pořadnej štrúdl“, „připaluje špeka“, zve ženy na „tour de bary“, kolébá se „s posledním pivkem jak pelikán“, je „spálenej jak kacír“ a „zhulil toho tolik, že div nekašle hašíš“, říká, že jeho „úmysly byly vždycky na rozdíl od něj čistý“, „šmelí slasti“, „nejde daleko, aby se zmastil“, dává si „dva tři drinky a bongo“, „prakticky je jen alkoholik“, co „nemůže bejt v obraze, dokud není párkrát pod“ a „dobalí brko“; vždycky ví, že nějak se musí uživit a protlouct životem, protože „kdykoliv chce vykročit pravou, odrazit se stejně musí levou, kamkoliv ho myšlenky vedou.“ O problémech s právním řádem a společenskými sankcemi také ví své. Přes deset let je zadlužený a proto ve svých textech zmiňuje zkušenosti s exekutory, revizory i strach z dopisů – „výzev k projednání, podání vysvětlení nebo rovnou stání.“

Beatnický „hrdina dává přednost hýření před přizpůsobením se konvenční každodennosti. Zakouší celou sérii výstřelků (které zahladí realitu)“ (Tytell, 1996, str. 245). Z mnou analyzovaných textů sice vychází podobné závěry, Adam Svatoš ale zná své hranice. Dnes je mu třicet šest let a pracuje jako copywriter, píše reklamní slogany,

ale podle svých slov takové, aby se za ně nemusel stydět. Hudbu má převážně jako koníčka a žít by se jí nechtěl. Přesto s konvenčností bojuje a jak zpívá v písni *Dezorient Express*, staví se proti vyjetým kolejím, ať už jimi myslí cokoliv.

„Po léta se Ginsberg zastával legalizace marihuany a hovořil o svých experimentech s halucinogeny, aniž by se kohokoliv snažil k drogám přivést“ (Tytell, 1996, str. 247). Kato se k otázce legalizace staví podobně – je sice pro, ale nikomu svůj názor nenutí, natož aby ho propagoval. Filipovi Menzelovi pro magazín *Legalizace* řekl: „*U trávy jsem pro legalizaci, ale zdráhám se nějak aktivizovat v tomhle směru. Mně osobně současnej stav nijak neomezuje, já si kouřím, kdy chci, kde chci a co chci. A vlastně mě nikdo neprudí. Ale bůhví, jak by to dopadlo, kdyby to zlegalizovali. Protože by se samozřejmě slítly takový typy, co na tom budou chtít vytráskat prachy, a pak to bude k sehnání hůř než dneska a za strašnou cenu. Aby se na tom mohlo přiživit X prasat. Proto se zdráhám za to orodovat. Zákony sice skýtají možnost, že mě někdo bude prudit, ale nikdy se mi to zatím nestalo.*“ (Menzel, 2014)

O halucinogenech sice konkrétně nemluvil, o drogách obecněji ale prozradil: „*Drogy jsem, myslím, propátral dostatečně. Ty tvrdší až relativně pozdě, i když lidi tvrdí třeba něco jinýho. Něco jinýho než jointa jsem poprvý okusil asi až ve dvaadvaceti letech, až po třetí desce Chaozzu. A pak jsem měl takový různé vlnky, ale měl jsem vždycky svoje hranice, za který jsem nikdy nešel. Takže My děti ze stanice ZOO jsem si neprožil. Začal jsem relativně pozdě a tak jsem to objevoval a zkoumal a byla to legrace. Nicméně aby to člověk dělal pořádně, musel by to dělat na plnej úvazek, ale máš prostě taky jiný věci na práci*“ (Menzel, 2014). Co se drog týče (a tedy nejen jich), uvědomuje si, že má zodpovědnost za to, co veřejně řekne, co nahraje a pustí do světa. Rozhodně to nebere na lehkou váhu, což se u beatníků říct nedá. Ti většinou drogy a alkohol propagovali, což vedlo k vlně protestů kvůli kažení mládeže ze stran jejich rodičů a poté k žalobám.

Svatošův vztah k drogám je dnes o poznání jiný, než byl v jeho mládí. Je proti legalizaci čehokoliv jiného, než je marihuana. „U marihuany si nemyslím, že by člověka mohla rozhodit natolik, že by mu to ublížilo. Ale u jinejch drog už to takhle jasný není. Zdravotní rizika a těžká závislost... Na to teď nedokážu odpovědět ano nebo ne. Nikdo s tím vlastně neumí zacházet a nikdo neví, jak by to ve skutečnosti dopadlo. Problémem tvrdých drog je i vyřazení těch lidí ze společnosti. Jsou vyhnaný na okraj společnosti už jenom tou propagandou, a to je zahání ještě hlouběji do izolace. Trpí paranoiou, ztrácejí

kontakt se světem a podobně. Minimálně by bylo dobrý ty drogy trošku oddémonizovat. Předtím, než by se legalizovaly, by musely přijít ještě jiný kroky.“ (Menzel, 2014)

Kato a beatnická generace spolu mají společného víc, než jen *beat*¹⁵ a experimenty s drogami. Z obou dýchá určité bohémství, spojují je veřejná vystupování, upřímnost a líčení životních zkušeností bez příkras a pozlátka. Nenechají si něco diktovat ani se svázat konvencemi. Spojuje je nadání, umí zacházet s jazykem, slovem a v případě Kata i se zvukomalebností a mnoha významy slov a slovních spojení.

Zpívaná a psaná forma jeho textů mohou říkat něco jiného. Zvuk spouště může být zvukem z pouště, mluvení spatra mluvením z patra, neshody mohou být ne schody. On to moc dobře ví a možnosti, které mu jazyk nabízí, ho baví. Zároveň v tom vidí určitý problém – je rozdíl mezi rapovým textem a básní. „*Báseň je dělaná rovnou s tím, že bude čtená. Tudíž vypadá hezky i napsaná. Kdežto u těch mých textů nezáleží na tom, jak vypadají napsané. Když je člověk neslyší nebo si je nepřečte nahlas, neodhalí třeba rýmy schované uprostřed věty a podobně. Když tam není správná intonace, je to jiný. Bojuju s tím, jak to vyřešit.*“ (Menzel, 2014)

Adam Svatoš v sobě skrývá více rozporů. Na jednu stranu pracuje jako textař v reklamě, na straně druhé by podle svých slov on sám, jakožto umělec – tedy Kato, zpěvák, nikomu reklamu dělat nechtěl. Jeho texty působí leckdy až lehkomyšlně, po obsahové stránce ale ve skutečnosti rozhodně lehkomyšlné nejsou. Básníkem se být necítí, přitom jeho písně nepochybně básněmi jsou. Přestože je již dvacet let poměrně veřejně známý, nechová se jako celebrita a zůstala mu skromnost. Přitom stále hledá (a nachází) inspiraci tam, kde začal, v hospodě mezi lidmi. „Kluci (z kapely – pozn. autorky) jsou rychlý šípy, po koncertu se většinou vracejí hned domů, ale pro mě to koncertem nekončí. Zůstávám kalit s místňákama, rád si s nima pokecám a zahrajeme si fotbálek...“ (Havlín, 2014)

¹⁵ Anglické sloveso *to beat* znamená bít, v trpném rodě tedy být zbitý, unavený, zničený. Toto označení se používá pro fyzický stav drogově závislého člověka – odtud výraz zbitá generace. Podstatné jméno má jiný význam – beat je rytmická jednotka v hudbě nebo poezii, dalšími překlady jsou takt nebo úder.

Závěr

Na české hip hopové scéně působí Adam Svatoš trochu jako zjevení. Jeho texty jsou výjimečné. Hravé, poetické, chytré, kousavé. Přesycené nápady, často je nutné poslechnout si je několikrát, aby je člověk zachytil. Jsou smrští odkazů, slovních hříček, náznaků. Jsou plné absurdit a jazykových přemetů. Dělají si legraci z lidí, z míst, která zná a má rád, z něj samotného. Svatoš si tvoří vlastní fráze a frazeologickou homonymii, hraje si s jazykem jako žonglér, přitom zdaleka není samoučelný a jeho hříčky lze často chápat více způsoby.

Dělat sémiotickou analýzu Katových textů je podobně nesnadné a zdánlivě absurdní, jako zkoušet zachytit chuť pokrmu pouhým definováním jeho jednotlivých ingrediencí. Jeho narážky a hříčky představují mimořádné jazykové bohatství, a to nejen na poli hip hopové hudby. Porovnáme-li jeho tvorbu s jinými hip hopovými texty české scény, první, co je zjevné, je řádově menší množství vulgarit, absence obscénností a urážek; přitom jsou často až nevybíravě přímé.

Pro texty je typická nespisovnost jazyka, přesto jsou podle mého názoru z hlediska jazykové kultury přínosem – jejich estetická kvalita je vysoká, jazyk je v kontextu populární kultury vhodný a přiměřený, zároveň je i originální a pestrý. Texty jsou psané, respektive zpívané v obecné češtině, typické pro běžnou ústní komunikaci. Je jisté, že spisovná čeština by byla v takovéto tvorbě vnímána jako nepřírozená. Obecná čeština se rozvíjí rychleji a v různém kulturním a sociálním prostředí vytváří vlastní specifickou slovní zásobu a slovní spojení, někdy až slangového charakteru. V tomto případě nespisovný jazyk jednoznačně doplňuje vypravěčské schopnosti a svěží styl autora.

Témata tvorby Adama Svatoše jsou čerpána z rozmanité škály jeho vlastních překotných životních zkušeností. Počínaje ženami, přes alkohol a drogy, pohybu na hraně zákona až k tomu asi nejpodstatnějšímu – jeho tvorbě, pochybnostech s ní souvisejících, prokrastinaci a věčnému tvůrčímu a životnímu hledání. Paralela s beatnickou generací 20. století a jejím pohledem na svět se tu nabízí zcela samozřejmě. To všechno ale zároveň probíhá v jaksi lehkém, nezávazném tónu, kdy si nejsme jistí, jak vážně to všechno Kato myslí. Jeho nadhled, ironie, symbolika, zároveň nenucenost, s jakou popisuje svoje drogové výlety, aniž by je tak či onak hodnotil, jsou někdy až trochu matoucí. Otvírá nám svět občas drsných zkušeností, vnitřních pohledů a

životních pochybností, které často sami dobře známe a přitom, jakoby nás nechtěl pustit blíž. Jeho bezzubý svět je fascinující, ale je jeho.

Vcelku Adam Svatoš svými písněmi i svým projevem působí trochu osaměle. Jeho texty jsou jedinečné, ale jako by vnitřně tušil, že i jeho nejoddanější fanoušci zachytí sotva polovinu toho, co ve svých textech vlastně říká. Nakonec i ta osamělost jej spojuje s beatnickou generací.

Summary

Adam Svatoš appears to be a bit of a revelation on the Czech hip hop scene. His lyrics are exceptional: playful, poetic, clever, scathing. They are supersaturated with ideas and often one needs to listen to them several times to understand them. They are full of references, puns, hints, full of absurdities and linguistic somersaults. Svatoš makes fun of people and places he knows and loves, as well as from himself. He can create his own phrases and phraseological homonyms, plays with language as a juggler. At the same time he avoids being autotelic and his puns can often be understood in several ways.

To perform the semiotic analysis of Kato's texts is similarly as difficult and seemingly absurd as to try to capture the flavour of the dish just by defining its individual ingredients. His allusions and puns are exceptional linguistic wealth not only in the field of hip-hop music. If his work is compared with other hip-hop lyrics on the Czech hip-hop scene, the first thing that is apparent is significantly smaller amounts of vulgarities and absence of obscenities and insults; at the same time the lyrics is often bluntly direct.

Informality of language is characteristic for his lyrics, nevertheless it is in my opinion beneficial in terms of language culture - their aesthetic quality is high, the language in the context of popular culture is appropriate and adequate, at the same time it is also original and diverse.

The texts are written (sung respectively) in common Czech, typical for everyday oral communication. It is certain that use of literary Czech in the lyrics would be perceived as unnatural common Czech develops faster and in different cultural and social environment and creates its own specific vocabulary and phrases, sometimes reaching the character of slang. In this case, the colloquial language uniquely complements the narrative skills and unorthodox style of the author.

The topics of Adam Svatoš's lyrics derive from a large variety of experiences of his own tumultuous life, in particular with women, alcohol and drugs, living on the edge, reaching probably the most important impetus: his creation, its development and doubts related to it, procrastination and never-ending search for meaning and inspiration. A obvious parallel is at hand - the one with the Beat generation of the 20th century and its view of the world.

Yet this all takes place in a somewhat slight, tentative tone when one is not entirely sure what Kato actually means. His insight, irony and symbolism, together with the nonchalance as he describes his drug trips without actually assessing them, are sometimes a bit confusing. One is introduced to the world of often harsh experiences, internal views and doubts about life one knows very well from one's own experience, and yet Kato seems to shut the door when one gets closer. His world is fascinating, but it is his world only.

Altogether, Adam Svatoš along with his songs and his speech seems to be a little lonely. His lyrics are unique but internally as if he knew that even his most devoted fans may barely understand a half of what the song is saying. Nevertheless, the loneliness connects him with the Beat generation as well.

Použitá literatura

BARKER, Chris, 2006. *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál. 206 s. ISBN 80-7367-099-2.

ČERMÁK, František a HRONEK Jiří. 1983. *Slovník české frazeologie a idiomatiky. Přirovnání*. Vyd. 1. Praha: Academia. 496 s.

ČERMÁK, František. 2011. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 4., Praha: Karolinum. 380 s. ISBN 978-80-246-1946-0.

ČERNÝ, Jiří a HOLEŠ Jan. 2004. *Sémiotika*. Vyd. 1., Praha: Portál. 368 s. ISBN 80-7178-832-5.

DOUBRAVOVÁ, Jarmila, 2008. *Sémiotika v teorii a praxi*. Vyd.2., Praha: Portál. 160 s. ISBN 978-80-7367-493-9

OSOLSOBĚ, Ivo. 2002. *OstENZE, hra, jazyk. Sémiotické studie*. Brno: Host. 398 s. ISBN 80-7294-076-7.

PAVERA, Libor a VŠETIČKA, František. 2006. *Lexikon literárních pojmů*. Vyd. 1., Olomouc: Nakladatelství Olomouc. 422 s. ISBN 80-718-2124-1.

PETERKA, Josef. 2006. *Teorie literatury pro učitele*. Praha, UK PedF. 247 s. ISBN 80-7290-244-X.

Prago Union. 2010. *Dezorient Express [CD], Strojovna [Praha (Czech Republic)]*, EMI Music.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. 2012. *Metody výzkumu médií*. Vyd.1., Praha: Portál. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4. 117 – 120.

TYTELL, John. 1996. *Nazí andělé*. Olomouc: Votobia. ISBN 80-7198-104-4. Kapitola Allen Ginsberg a tradice mesianismu, s. 230.

CYPRICH, Pavel. 2010. Kato: Nemůžeš být v obraze, pokud nejsi párkrát pod. *Český rozhlas* [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/teens/tipy/_zprava/kato-nemuzes-byt-v-obraze-pokud-nejsi-parkrat-pod--775927

FRIDRICH, Matouš. 2010. Kato z Prago Union: Jsem úchyl přes slovní hříčky. In: *Koule.cz* [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.koule.cz/cs/clanky/kato-z-prago-union-jsem-uchyl-pres-slovni-hricky-8072.shtml>

HAVLÍN, Tomáš. 2014. Rozhovor: Kato pro každou špatnost. *Nový prostor*. (438).

MENZEL, Filip a TOMANOVÁ Renata. 2014. Kato: Jsem hlásnej trouba. *Legalizace - magazín, který vám rozšíří zorničky* [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.magazin-legalizace.cz/cs/articles/detail/1156-kato-jsem-hlasnej-trouba?rubricId=1>

Successful composition - musical hooks. [Jak úspěšně skládat – hudební vychytávky]. [televizní pořad]. 1999. *BBC Education* [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/education/clips/z779jxs>

SVOBODOVÁ, Diana. 1999. Anglická a hybridní kompozita v současné češtině a jejich adaptace. *Naše řeč* [online]. [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7515>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Text písně Dezorient Express

Příloha č. 2: Text písně Katastrofy

Příloha č. 3: Text písně Myšlenkovéj pochod

Příloha č. 4: Text písně Hledám

Přílohy

Příloha č. 1: Text písně *Dezorient Express*

Dva tisíce teď...

Raz, dva, tři, teď...

Jou, ať vyrazím, kam chci, je to čím dál víc to samý.

(Co nějaký nový pecky, Dephski, už jsme nedočkavý?)

Hm, jasný, makáme na tom celý žhavý.

Když to nebude hot, bude to faja, to je daný.

Jen co dobalím todleto brko, jdu hnedka na to.

(Takže kdy?) Už brzo, mám fofr, nestíhám to.

Hned zítra na to vlítnem. (Leda prd, znám to.)

Pravda, málokdo se umí ztratit jako Kato.

Čas letí jako blázen a já to pořád nezvedám.

Kdekdo mě hledá, kde se dá. (Bordel je to, hovno kapela!)

Klid né more, nesmrtelná klasika.

Nemáme mnoho taktů, přesto je to muzika.

A co na tom, že si s náma dvěma čas zrovna netiká.

Né že si zrovna málo neřikám, že se na to já blb nevyseru.

Jenže to si nevyberu: Buď se teď kousnu, nebo už se k činu neproberu.

Tvůrčí krize, ryze jako svině.

A tisíckrát si můžu říct, že už se musím konečně sebrat.

Jenže mě to přešlo tolikrát, že už si připadám jak zebra.

Ref.

Nic není jedno, ale jedno je jistý,

naše úmysly byly vždycky, narozdíl od nás, čistý.

(Dezorient Express.)

Už žádný vyjetý koleje.

Kdekdo nahoře, a pak zas dole je, ne?

Máte někdo dvacku, nebo kilo?

To by bylo, aby se ti to jednou dvakrát nevrátilo.

Co bylo, bylo, zaplat' pánbůh.

Ještě pořád žiju, i když občas na dluh.

A u mýho konta zvolna roste fronta.

Exekutoři si mě podávaj jako jointa – full contact!

Kam se podívám, tam hořej termíny.

Všechno je jinak dřív, než stihnu zavřít noviny.

A všechno má svý roviny, už se trochu ztrácím,
ale nepodlívám panice, najdu se jako vždycky v práci.

Jenže kdo ví – známe svý: MCs jsou zevláci.

No co, vždyť je to jedno, stejně doted' HDP splácím.

Ledy sice zvolna tají, akorát jsem se nechal založit už tolikrát,
že budu mít problém se najít.

Takže na co ses to ptal?

Jo, nový pecky.

Co na to říct?

Zkrátka zatím nic.

Už je to ale blízko, cejtím to – věř mi!

Zatim ale můžeš skočit na bar
pro nějaký pětky.

Na jednu, dvě hry,

dva drinky či tři a bongo...

Víš co, naše parta hraje čistě,

máme jen drobet punkový kombo!

Ref.

Nic není jedno, ale jedno je jistý,

naše úmysly byly vždycky, narozdíl od nás, čistý.

(Dezorient Express.)

Už žádný vyjetý koleje

Kdekdo nahoře, a pak zas dole je, ne?

Hej, nenechám se vykolejit.

A občas sebe sama seru,

jak se ve všem pořád vrtám.

Hledám, zkouším, porovnávám, škrťám.

Něco nechám, něco zmačkám a vyhodím –

stejně to ráno zase z koše vylovím.

Jsem prostě ten typ, se kterým nic není na krátko.

Dej mi vyřezat totem, mě zbyde tak akorát párátko.

Místo kánoe, vytáhnu z vody leda trsátka.

A ze všech trpaslíků, který jsem kdy měl,

je dneska all-star team NBL.

Holt hell.

Zkrátka ideální partie pro přítomné dámy:

Jste zvány na tour de bary, u sklenky spřádat plány.

To mi šlo vždycky, teoreticky jsem toho dokázal už tolik,

prakticky jsem ale pořád jenom alkoholik,

zbouranej už hafo let jak Berlínská zeď.

Takže kdo neviděl svět, šanci má právě teď!

Všichni sem!

Vyjíždí Dezoriant Express.

Prago pyčo!

Nikomu nezastavujeme.

Si naskoč!

Ref.

Nic není jedno, ale jedno je jistý,

naše úmysly byly vždycky, na rozdíl od nás, čistý.

(Dezoriant Express.)

Už žádný vyjetý koleje.

Nic není jedno, ale jedno je jistý,

naše úmysly byly vždycky, narozdíl od nás, čistý.

(Dezoriant Express.)

Kdo nahoře je, dole je, tak na tvoje!

Tak na tvoje.

Příloha č. 2: Text písně Katastrofy

Může mi někdo konečně vysvětlit, jak tomu mám šéfovat,
 když nepřemluví vlastní mozek pro mě pracovat.
 Je to tak, hrát sám se sebou šachy, to chce odvalu,
 není to tak ízy-pízy bejt imrvére na tahu,
 přijdu si jak Bubka, stojím na jedné ruce na konci dlouhý tyče
 už hezkejch pár let – no hezkejch.
 S vrtulí v prdeli a prstem v nose.
 A je to pořád dokola, jede si to po svém
 a mým jediným štěstím je Aspirin,
 a fakt, že ještě pořád nesmím se s tím.
 Nikdy jsem nechodil daleko, abych se zmastil,
 šmelil jsem slasti, až jsem jednoho dne zjistil,
 že mám takový okno, že už není nikdo, kdo by ho zasklil,
 což by vysvětlovalo i ten průvan.
 Nejlíp bych udělal vyskočit z něj a utýct tak svojím mŕám,
 jenže kdo ví, zmizet z týhle pařby je jako skákat bungee,
 tak dlouho jsi na vážkách, až skončíš na práškách

Ref.

Můj život na kousky jsou samý katastrofy,
 zato už jsou ale vážně profi.
 Pochyb není nikdy dost,
 sázím samý boty,
 přesto nejdu nikdy domů bos.

Když jsem teda tolik nemožnej, jak to, že jsem
 24/7 na nože s fakírem?
 Čtu z každý svojí chyby jako z knihy,
 a to víš, že to není dvakrát supr čtení.
 Tak je mi nádherně, nebo je mi šoufl?
 Je víc takovejch témat, do kterejch bych si sotva troufl.
 Moje svíčka ubejvá a já jsem jeden a tisíc dva,

a přitom ani jeden není já.
 Říkali, že mám naslouchat svému srdci,
 a tak jsem jedno velký ufo,
 mám dlouhatánskej seznam věcí, který tu chci stihnout,
 který z nich maj hlavu patu a kterejm se mám vyhnout.
 Začal jsem toho tolik, že už pomalu není ani kam plivnout.
 Studnice poznání se tváří bezedně,
 ve srovnání s tím, ale vydává svůj obsah zevně nezjevně,
 i teď jako bych mluvil o mně beze mě,
 chci bejt volnej jako pták,
 a přitom už se pár dekad marně sbírám ze země.
 Svět by měl vědět, že se z něho neposeru,
 mám totiž jeho školu.
 Občas to máme jako ty dva na semaforu,
 neschopný zářit spolu.

Ne, nejsem workoholik, chodím k doktorovi teprv, když to bolí,
 v sobě mám budík, kterej mě začne pokaždý v poslední chvíli budit.
 Denně utíkám z pekla, už dávno je to rutina, ne depka.
 V momentě, kdy by se i pepka klepla
 se klidně zastavím a vrátím se si připálit špeka.
 Čert ví proč, no tak, ať si to pro mě za mě nechá pro sebe.
 Za nic neručím, dělám, co umím, a ostatní se doučím,
 hlavně že neničím, snažim se tvořit, i když není čím,
 každopádně vím, že poslední slovo má vždycky čin.
 Stojí mi za to stát si za svým a stojím vůbec o to,
 sundat si růžový brejle jenom proto,
 abych si moh' jít v klidu vysrat voko?
 Pravda je nevýslovná, přítomnost nemístná,
 ne každá minulost je dobrá, ale budoucnost není zlá,
 a skutečnost je jako tahle pecka –
 trochu dlouhá a navíc chybí pointa.
 Sakra, kam jsem jí jenom...?
 „Hledej, šmudlo!“

Příloha č. 3: Text písně Myšlenkovej pochod

Ref.

Že se radujem, když se lidi sejdou,
jen do rytmu se hejbou a nikam nejdou.

Aha.

Prago Union.

Raz, dva, raz, dva.

Zase padla, mejdan v čudu,
jdu a dumám kam teď půjdu.
Nevím kudy kam,
s posledním pivem se městem kolíbám jak pelikán,
postupně polykám.
Znáš to, když se takhle nad ránem domů vracíš,
spálenej jak kacír, v kapse ani halíř
a zhulils toho tolik, že teď div nekašeš hašíš.
Co neuhne, to hlavou bacíš.
Budiž, barmani s tím taky nemaj potíž –
totíž, než se jim svěříš, že jim nazaplatíš.

Tak pojď se mnou, znám místo, odkud supr svítá.
Udělám ti tam návrh, jakej se neodmítá:
jen ty, já a relativní kvanta – mantra na blunta.
Všichni končej na drogách, jen my jsme na nich začali.
Jedem svůj hassel, prázdnou kasu, všude sekery –
ale né, že bysme se z toho káceli,
ještě pořád víme dobře, kde máme svý kořeny.
Páč věci nejsou vždycky jednoduchý všecky,
stačí chvíli neposlouchat a zamotá se to jak pecky.
A to pak než rozmotáš, moh bys taky hezky
bejt mezitím už na konci cesty – což nechci.

Život je to jediný, co tu není stálý.

Einstein si to možná spočítal, ale nakreslil to Dalí.

Jezdit drožkou čtvrtí, kde ulice nemaj názvy,

glóbus má samý oceány a už dávno to nejede jenom na ideály.

Připadá mi, že jsem herec, co se ztratil ve scénáři.

Hraju vabank a pak je moje holá řiť.

Ale netočím se k ničemu zády,

to se jen tak zdá, když jdeš dál a věci, co tam dál jen stály,

se vzdálí a přemění na fraktály.

A když chci stíhat děj,

nemůžu pořád jen kopat jámy.

Co je já? Co je mi?

Je mi z toho nezřídka kdy achich ouvej.

Jakmile to chci zahamsnout,

tak hnedka všichni trouběj.

A zdavej rozum velí vystup si, řekni: 'Pá!' a jdi, couvej, nikoliv –

tak či onak udělej, co musíš, obojí je totiž OK.

Jo! Prago Pyčo. Myšlenkovej pochod.

Kdo chce jít dneska s dobou, musí si tretry about,

plivnout do dlaní, do čela posunout si klobouk.

(Jó.) Po měsíci práce pak jeden den utrácet,

postupně stát se sochou bežícího muže.

Ještě že krom prachů nejsem nikomu nic dlužen,

jsem druh člověka, co nečeká, jen co ho čeká.

S někým se bít dá s jiným musíš vyběhnout.

Co mi nesedne, zákonitě mě zvedá ze židle.

Někteří proto táhnou s přáteli za jeden Prozac.

A tak často mluvím zpatra,

ze kterýho vedou neschody.

Nikdy není nouze o blby, co jsou jen rádoby.

Jsme mistři ve stavění na cizích základech.

Máme léta praxe v těch nejblbějších nápadech,
jak jít do všeho po hlavě, ale stejně bezhlavě,
páč nemůžeš bejt v obraze, dokud nejsi párkrát pod.
Až budu mít v kolenou revma, možná začnu myslet hlavou,
říkám si každý ráno, když vyrážím za potravou,
ale vážně, žerty stranou:
Kdykoliv chci vykročit pravou,
odrazit se stejně musím levou,
kamkoliv mě můj myšlenky vedou.

Ref.

Vždycky se radujem, když se lidi sejdou,
jen do rytmu se hejbou a nikam nejdou.

Příloha č. 4: Text písně Hledám

Hledám rým, kterým bych začal tuhle sloku.

Vyřáším hledat do všech stran, ale vždycky narazím jenom na svoji vlastní stopu.

Hledám přelud, fatu morganu, holku, která mi dá zapravdu.

Hledám v sobě odvahu, ale většinou najdu jenom drzost.

Marně hledám tvrdost, no alespoň že nemusím hledat hrdost.

Hledám svoje místo, abych učinil společnosti zadost.

Používám mozek, ale nenašel jsem způsob, jak přechytračit lidskou blbost.

Hledám i ty největší maličkosti, ze kterejch mít radost.

A díky? Tak ty už dávno nehledám,

páč mě jenom voděj za nos.

Ono bejt machr na průsery stejně nikdy nestálo za moc.

Hledám trasu, po který jde se vztyčenou hlavou dojít až tam za most.

Budím se tím, že něco hledám, někdy i dvakrát za noc.

Hledám slova, protože moc často žádný nemám.

O to častěji mívám pocit, že sám nevim, co tu ještě hledám.

Říkali: „Adam, to je snílek k pohledání.“

Z iluzí jsou už dneska ale jenom mrtvolý k ohledání.

Budí to zdání, že s každým novým dnem ubejvá chuti dalšího k vstání.

A tak hledám nový výzvy, ale nacházím jenom ty k projednání,

k podání, vysvětlení nebo rovnou stání.

A marný jsou všechny moje snahy o odvolání.

Jsem odsouzenej k doživotnímu zdí přelézání.

Neustále na cvičení, zatímco válka trvá

a každá hora je furt cestou zpátky daleko víc strmá.

Hledám...

A tak zatím dál dělám, že hledám lístek, kterej nemám.

Revizor to ví, ale netuší, jak rychle běhám.

Hledám drobný do fotbálku a pak díru, kterou to tam fouknu.

Hraju za Jamajku, dědku, kdykoliv si k tomu stoupnu.
Hledám v jukeboxu muziku, která by mi koplá.
Málokdy ale najdu, a tak hledám aspoň osobu s tlačítkem, kterým by to stopla.

Hledám města, hesla, čísla, domy, jména na zvoncích.
A po kapsách zas zbytky skéra
na pořádněj štrúdl,
páč už si z toho všeho hledání připadám jak Google.
Hledám, kde se to vlastně nacházím, zatím ale pořád žádný shledání.
V hledáčku hledám cíl, ale kam zamířím, nacházím jenom další a další věci k hledání.

Když vystřelím, málokdy něco zasáhnu.
A když jo, věř mi, kdybych bejval chtěl, v životě to netrefím.
Snažím se v tom všem najít důvod, příčinu nebo aspoň znamení.
Zatím to ale víc a víc vypadá, že to, co hledám, není vůbec tady na Zemi.
Anebo nevim.

No a tom jediným asi nikdy nepolevim.
Nezbejvá než důvěřovat svým hemisférám, i když oboum levým,
páč když se ptám, akorát si to zodpovím
Kdykoliv hledám odpověď, tak se se zlou potážu.
Jsem jenom jeden z těch, co honí ztracenou nit svojí,
abych zjistil, že jsem mezitím ztratil klubko, na který jsem myslel, že ji navážu.
Sám ve své spirále, kdo to utíká, je to čas nebo já?
Třicet let a jediný, co mám, je namále.
A tak stále dál jen hledám...